

STATEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN
Zitting 1972 - 1973 -

Landsverordening betreffende ver-
plichte verzekering tegen wettelijke
aansprakelijkheid inzake motorrij-
tuigen.

MEMORIE VAN TOELICHTING

No. 3

Algemene Beschouwingen.

De toenemende intensiteit van het verkeer dwingt tot het nemen van maatregelen, welke er enerzijds op gericht zijn ongevallen zoveel mogelijk te voorkomen en anderzijds om de gevolgen van ongevallen zoveel mogelijk te verzachten. Tot deze laatste groep van maatregelen behoort het onderhavige ontwerp, met de indiening waarvan de Regering voldoet aan een reeds lang gekoesterde wens.

De verplichte w.a.-verzekering inzake motorrijtuigen heeft primair ten doel het slachtoffer van een verkeersongeval zoveel mogelijk zekerheid te geven, dat de hem rechtens toekomende vergoeding van de schade ook inderdaad plaatsvindt. Motorrijtuigen zullen daarom slechts aan het verkeer mogen deelnemen, indien de wettelijke aansprakelijkheid waartoe zij aanleiding kunnen geven door een verzekering is gedekt. Het ontwerp regelt dus niet de aansprakelijkheid zelf, maar slechts de verzekering daarvan.

De centrale plaats van de benadeelde blijkt voorts uit het hem toegekende "eigen recht" (de benadeelde kan rechtstreeks de verzekeraar aanspreken), alsmede uit het feit dat het de verzekeraar niet is toegestaan tegenover de benadeelde een beroep te doen op uitsluitingen, ontleend aan de wettelijke bepalingen omtrent de verzekeringsovereenkomst of aan die overeenkomst zelf.

Op bovengenoemde wijze worden de belangen van de benadeelde nog niet in alle gevallen beschermd. Het is immers mogelijk dat de benadeelde geen of slechts een vergeefs beroep op een verzekeraar kan doen, omdat:

a. niet kan worden vastgesteld wie de aansprakelijke persoon is;

- 2 -

- b. de verplichting tot verzekering niet is nagekomen;
- c. de verzekeraar insolvabel is.

Om te voorkomen dat aldus schadevergoeding uitblijft, wordt de oprichting van een waarborgfonds voorgesteld.

De benadeelde kan tegen dit fonds - dat gefinancierd wordt door de gezamenlijke verzekeraars - in de genoemde gevallen een recht op schadevergoeding geldend maken. Voorgescreven wordt dat de bestuurder van een motorrijtuig bij zich moet hebben een bewijs van verzekering. Eveneens ter bevordering van de nakoming van de verzekeringsplicht, zal de eilandgebieden worden verzocht de afgifte van nummerplaten en keuringsbewijzen afhankelijk te stellen van het verzekerd zijn van het betreffende motorrijtuig.

In afwachting van de totstandkoming van een afzonderlijke wettelijke regeling van het gehele schadeverzekeringsbedrijf, zijn in het onderhavige ontwerp regels opgenomen met betrekking tot de toelating van ondernemingen die wettelijke aansprakelijkheidsverzekeringen voor motorrijtuigen sluiten.

Artikelsgewijze Toelichting

Ad artikel 1

Alle motorrijtuigen worden aan de verplichte verzekering onderworpen, met inbegrip van motorrijtuigen met beperkte snelheid.

De term verzekerden omvat ieder wiens aansprakelijkheid overeenkomstig de bepalingen van deze landsverordening is gedekt, derhalve de bezitter, de houder en de bestuurder van het motorrijtuig, ongeacht wie de verzekeringnemer is (art. 3). Onder benadeelde is niet slechts begrepen het slachtoffer van het ongeval zelf, doch een ieder jegens wie de veroorzaker daarvan aansprakelijk is, hetzij deze een recht heeft uit eigen hoofde, hetzij een afgeleid recht, dat b.v. door cessie of subrogatie kan zijn verkregen.

Ad artikel 2

Voor motorrijtuigen moet een verzekering zijn gesloten wanneer zij zich op de weg bevinden, of - op bepaalde terreinen daarbuiten - aan het verkeer deelnemen. Degenen die hun auto tijdelijk of blijvend buiten gebruik hebben gesteld, doch deze op de openbare weg laten staan, zijn dus verplicht een verzekering in stand te houden. Aangencmen mag worden dat aldus ook enige drang ontstaat om wrakken van de weg te halen. Zolang deze immers nog als motorrijtuig kunnen worden beschouwd, kan de verzekering niet worden beëindigd.

De woorden "in het verkeer" in lid 1 moeten niet zodanig beperkt worden opgevat, dat daaronder alleen valt de schade, die door het motorrijtuig wordt toegebracht wanneer het zelf in beweging is; daaronder valt bijv. ook de schade die ontstaat doordat het - stilstaande - motorrijtuig verkeerd staat geparkeerd. Eveneens valt daaronder verkeersschade die wordt toegebracht door motorrijtuigen die als graaf- of hijswerktuigen worden gebezigd, echter niet de schade die daarbij bijv. aan kabels wordt veroorzaakt.

— 3 —

Het tweede lid legt de verplichting tot verzekering in beginsel op de bezitter van het motorrijtuig. Als een houder het motorrijtuig krachtens een rechtsverhouding met de bezitter in duurzaam gebruik heeft - zoals in geval van huurkoop of eigendomsoverdracht tot zekerheid - is deze houder de verzekeringsplichtige.

Het derde lid bepaalt dat de verzekering moet worden gesloten bij een verzekeraar die door de Minister van Financiën is toegelaten. Deze toelating wordt, zolang er geen overheidstoezicht op het schadeverzekeringsbedrijf als geheel bestaat, geregeld in artikel 20.

Ad artikel 3

Dit artikel bepaalt wiens aansprakelijkheid en welke schade de verzekering moet dekken. Deze dekking dient in beginsel ruim te zijn. Zij is, wat de aansprakelijke personen betreft, niet beperkt tot de bezitter, doch dient ook de aansprakelijkheid van de houder, de bestuurder en van de passagiers (z.g. portier-risico) te omvatten. Gedekt dient te worden de aansprakelijkheid, zoals deze voor ieder van hen voortvloeit uit de bepalingen die tot vergoeding van schade verplichten, zowel op grond van een overeenkomst als op grond van de wet.

Het ontwerp regelt dus zelf niet de omvang van de aansprakelijkheid der genoemde personen. Of men aansprakelijk is, dient te worden beslist aan de hand van de bovenbedoelde bepalingen.

Ad artikel 4

De in het tweede lid bedoelde ritten en wedstrijden scheppen een zodanig risico dat het niet aangaat dit als gedekt te beschouwen door een aansprakelijkheidsverzekering die op de gewone voorwaarden wordt gesloten.

Als complement op de onderhavige bepaling zal ingevolge artikel 29 de vergunning tot het houden van en deelnemen aan deze ritten en wedstrijden slechts worden verleend, indien de daaruit voortvloeiende risico's door verzekering zijn gedekt. In de gevallen waarin van de uitzonderingsmogelijkheid ex lid 2 gebruik is gemaakt, zullen de organisatoren of deelnemers dus een speciale verzekering moeten sluiten.

Ad artikel 5

Een beding dat de verzekerde verplicht een deel van de schadevergoeding voor eigen rekening te nemen is weliswaar geoorloofd, doch kan niet tegen de benadeelde worden gebruikt.

In het tweede lid wordt op dit beginsel een uitzondering mogelijk gemaakt. Tegenover het bezwaar daarvan voor de benadeelde staat, dat de verzekeraar - indien hij een dergelijk beding in zijn polis heeft opgenomen - niet wordt belast met het onderzoek naar geringe schadegevallen van bijv. minder dan f. 75,—.

— 4 —

Ad artikel 6

De verplichte verzekering beoogt de benadeelde zoveel mogelijk zekerheid te geven dat de door hem geleden schade zal worden vergoed. In verband hiermede is de benadeelde een eigen recht jegens de verzekeraar gegeven. Ontbreekt dit, dan is de benadeelde afhankelijk van de verzekerde en van diens vermogenspositie. Het blijft dan mogelijk dat het bedrag dat de verzekeraar moet uitkeren niet of slechts gedeeltelijk de benadeelde ten goede komt. De verzekerde kan b.v. het bedrag op andere wijze besteden; hij kan zijn vordering op de verzekeraar aan een derde cederen; in geval hij failliet gaat, valt de uitkering van de verzekeraar in de boedel en delen de andere schuldeisers naast de benadeelde daarin mede.

Het eerste lid van dit artikel verschaft de benadeelde de gewenste zekerheid door hem tot de schuldeiser van de verzekeraar te maken en hem te beschermen tegen de gevaren die zijn vordering kunnen bedreigen van de zijde van de verzekerde.

Ad artikel 7

De verzekeraar moet bij zijn verweer tegen de benadeelde niet alleen kunnen rekenen op de medewerking van de verzekerde, maar eveneens op die van de andere verzekerden die bij de zaak betrokken zijn.

Ad artikel 8

Dit artikel regelt de processuele positie van de benadeelde, de verzekeraar en de verzekerde.

Het eerste lid geeft in de eerste plaats een toepassing van hetgeen reeds krachtens artikel 1936 Burgerlijk Wetboek in het algemeen geldt: aan een vonnis komt gezag van gewijsde toe in de rechtsverhouding tussen eiser en gedaagde; daarnaast echter wordt dat gezag uitgestrekt tot degene die overeenkomstig het derde lid in het geding geroepen is en ten aanzien van wie niet aan de voorwaarden, gesteld bij genoemd artikel, zal zijn voldaan.

Het tweede lid breidt de betekenis van het gewijsde voorts uit tot de verzekeraar die in feite de leiding van het geding op zich heeft genomen. Dikwijls komt het immers voor dat de verzekeraar, hoewel juridisch geen partij, zich stelt achter de procesvoering door de verzekerde en deze bekostigt. Onder deze omstandigheden gaat het niet aan de benadeelde te belasten met een tweede procedure ten einde zijn aanspraak op de verzekeraar aan te tonen.

Het bepaalde in het derde lid heeft ten doel op zo eenvoudig mogelijke wijze te bereiken dat hetgeen in het geding tussen de benadeelde en de verzekeraar wordt vastgesteld, tevens voor de verzekerde bindende kracht heeft. Evenals in het tweede lid wordt ook hier beoogd de werking van de rechterlijke uitspraak uit te strekken tot een derde, die formeel niet eiser of gedaagde in het geding is. Voor de verzekeraar is dit van belang, omdat hij in een eventuele latere regresprocedure tegen de verzekerde zich kan beroepen op de feiten, vast-

— 5 —

gesteld bij de uitspraak in de zaak die door de benadeelde tegen hem is aangespannen; hierbij valt o.a. te denken aan dronkenschap van de bestuurder of diens niet beschikken over een rijbewijs.

Ad artikel 9

Het recht, dat in artikel 6 aan de benadeelde wordt toegekend, is van bijzondere aard. Op grond van deze bepaling ontleend, hij immers een aanspraak aan een overeenkomst waarbij hij geen partij is. Het is echter niet wenselijk dat de verzekeraar geruime tijd na het ongeval nog is blootgesteld aan een rechtsvordering op grond van dit artikel. Vandaar dat het eerste lid van artikel 9 bepaalt dat deze rechtsvordering door verloop van drie jaren na het ongeval verjaart.

Zonder het bepaalde in het tweede lid zou de korte verjaringstermijn de benadeelde te zeer schaden.

Het derde lid voorziet in een behoefte van de praktijk.

De term "onderhandelingen" moet in ruime zin worden opgevat; daaronder worden begrepen elke briefwisseling en elke mondelinge bespreking over de rechten van de benadeelde.

Ad artikel 10

De bescherming die de verplichte verzekering de benadeelde biedt, zou niet voldoende tot haar recht komen indien de verzekeraar uitkering aan hem zou kunnen weigeren op grond van verweren die hij aan de verzekeringnemer en de verzekerde zou kunnen tegenwerpen.

Het eerste lid snijdt een beroep daarop dan ook tegenover de benadeelde af.

Geen beroep kan hij dus doen op de nietigheden welke volgens het Burgerlijk Wetboek iedere overeenkomst kunnen treffen of op denietigheid voortvloeiende uit artikel 320 Wetboek van Koophandel van de Nederlandse Antillen dan wel op een exceptie ontleend aan artikel 343 van dit wetboek. Evenmin staat hem een beroep open op een polisbeding dat de verzekeraar van zijn aansprakelijkheid zou ontheffen. Als voorbeelden daarvan kunnen worden genoemd: de niet-nakoming van artikel 7, niet-betaling van de premie, het gebruik van het motorrijtuig voor een ander doel dan in de overeenkomst is voorzien en veroorzaking van het ongeval tengevolge van dronkenschap van de bestuurder of door iemand die volgens de wet geen motorrijtuig mag besturen. Tenslotte zal de verzekeraar tegenover de benadeelde evenmin een beroep kunnen ontlenen aan formele excepties, voorzover een daartoe strekkend beding in de polis is opgenomen, b.v. een ~~contributiebepaling~~ of een bewijsregeling.

Wel zal uiteraard een verzekeraar er een beroep op kunnen doen dat de schade geen verband houdt met het verzekerde risico, bijvoorbeeld indien de verzekerde het ongeval heeft veroorzaakt met een niet verzekerd motorrijtuig of indien de benadeelde

— 6 —

overeenkomstig artikel 4 is uitgesloten van het recht op uitkering of zich het geval van artikel 5 tweede lid voordoet. Kan de verzekeraar dus tegenover de benadeelde geen beroep doen op de verweren die met de verzekeringsovereenkomst in verband staan, het tweede lid bepaalt dat hij voor die gevallen wel een wettelijk verhaalsrecht heeft op de aansprakelijke persoon. Een uitzondering is hierbij gemaakt voor de werknemer, aangezien het niet billijk is hem het risico te laten lopen van het aflopen of de nietigheid van de verzekeringsovereenkomst, enz. Ingevolge de bepalingen van de onderhavige ontwerp-landsverordening zal de verzekeraar ook gehouden zijn de schade te betalen wanneer deze is veroorzaakt door iemand die zich door diefstal of geweldpleging de macht over het motorrijtuig heeft verschafft of van hem die dit wetende, dat motorrijtuig zonder geldige reden gebruikt heeft. Het komt de ondergetekenden billijk voor dat de verzekeraar alsdan een recht van verhaal heeft op de dader. Het derde lid van het onderhavige artikel beoogt zulks mogelijk te maken.

Ad artikel 11

De bestuurder van een motorrijtuig is verplicht een bewijs van verzekering bij zich te hebben en ter inzage te geven, waardoor zowel tegenover de slachtoffers als tegenover controlerende ambtenaren terstond kan blijken of en bij wie hij verzekerd is.

Met betrekking tot het bewijs van verzekering is het mogelijk voor te schrijven dat de motorrijtuigen moeten zijn voorzien van zichtbaar eraan bevestigde plaatjes of "stickers". Een andere mogelijkheid is, de bestuurder te verplichten een verzekeringsbewijs in de vorm van een kaart of kwitantie bij zich te dragen. Een keuze uit dergelijke systemen zal bij landsbesluit houdende algemene maatregelen worden gedaan.

Ad artikel 12

De verplichting tot verzekering gaat meestal op een ander over ingeval van eigendomsvergang van het motorrijtuig. Deze overgang zal gewoonlijk niet samenvalen met het moment waarop de oorspronkelijk overeengekomen verzekering afloopt. Het is daarom mogelijk dat de nieuwe verzekeringsplichtige een verzekeringsbewijs (afkomstig van de oude verzekeringsplichtige) toont, terwijl hij niet aan zijn verzekeringsplicht heeft voldaan. Dit laatste kan bij controle door de politie vrijwel niet worden vastgesteld. Het feit immers dat op het getoonde document de naam voorkomt van de oorspronkelijke bezitter, bewijst niet dat de verzekeringsplicht door of ten behoeve van de gecontroleerde bestuurder niet zou zijn nagekomen. Ter bescherming van de benadeelde is daarom bepaald dat de verplichtingen van de verzekeraar jegens de benadeelde blijven bestaan, zolang het oorspronkelijk uitgereikte verzekeringsbewijs - aannemende dat de geldigheids-

- 7 -

duur daarvan nog niet is verstreken - nog niet bij de verzekeraar is ingeleverd. Het feit dat aldus de positie van de benadeelde is veilig gesteld, heeft niet tot gevolg dat de nieuwe bezitter of duurzame houder van zijn verzekeringsplicht zou zijn ontheven. Wanneer hij -onverzekerd- schade veroorzaakt welke door de verzekeraar wordt vergoed ingevolge het 2de lid, heeft laatstgenoemde ingevolge artikel 10 lid 2 een verhaalsrecht op de (nieuwe) aansprakelijke verzekeringsplichtige. In aanvulling op het eerste lid zou in de polis de bepaling kunnen worden opgenomen, dat eventuele premie-restitutie afhankelijk wordt gesteld van het voldoen aan de inleveringsplicht met betrekking tot het bewijs van verzekering.

Ad artikel 13

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Ad artikel 14

Het ontwerp laat de vaststelling van de hoogte der verzekerde sommen over aan een landsbesluit houdende algemene maatregelen, zodat deze op eenvoudige wijze aan gewijzigde omstandigheden kunnen worden aangepast.

Ad artikelen 15 t/m 19

Na hetgeen in de Algemene Beschouwingen reeds werd opgemerkt, moge met het volgende worden volstaan:

Artikel 18. De tweede zin van lid 3 opent de mogelijkheid het eigen risico bij bijv. zuiver materiële schade hoger te stellen dan in geval van bijv. letselschade. Van deze mogelijkheid zou gebruik kunnen worden gemaakt om te voorkomen dat het Waarborgfonds wordt overstroomd met kleine vorderingen i.v.m. beschadigd wegmeubilair, e.d.

Met het oog op het subsidiaire karakter van het Waarborgfonds wordt in het vijfde lid voorgeschreven dat een benadeelde eerst zijn recht moet zoeken bij alle bekende aansprakelijke personen en hun verzekeraars. Pas wanneer dit geen uitzicht op succes biedt, komt een aanspraak jegens het fonds in aanmerking.

Ad artikel 20

Dit artikel regelt de toelating van verzekeraars. Deze regeling is noodzakelijk, zolang er nog geen algemeen wettelijk toezicht op de schadeverzekeringsdrijf bestaat.

Ad artikel 21

Dit artikel behoeft geen toelichting.

De artikelen 22 t/m 27 bevatten verbods-, straf- en opsporingsbepalingen die overigens voor zich zelf spreken.

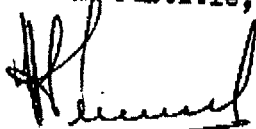
Ad artikel 29

Deze bepaling is in hoofdzaak reeds toegelicht bij artikel 4 tweede lid. Deze

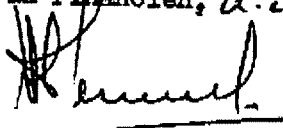
- 8 -

materie zal naar alle waarschijnlijkheid in de in voorbereiding zijnde nieuwe Wegenverkeersverordening voor de Nederlandse Antillen worden geregeld, zodat dit artikel te gelegener tijd kan vervallen.

De Minister van Justitie,

De Minister van Financiën, a.o.

De Minister van Verkeer en Vervoer,

